POKLADE U OPCINI LUPAK

miercuri, 27 aprilie 2022

Pokladni dani su jedni od najo ekivanijih dana u našim mjestima tijekom godine.

U nedjelju i utorak prije iste srijede naša mjesta poprimaju boju radosti i veselja. Zima je pri kraju, a pokladari, obu eni u ov ijim krznima, nose i oko pojasa tele e zvonce i na glavi zastrašuju e maske, kao da nemaju više strpljenja pa je žele istjerati što dalje od svojih sela.

Haini Birta vo a je grupe pokladara u Vodniku. Raduje se što je njegova grupa homogena te sudjeluje bez izuzetaka na svim pokladnim manifestacijama u njegovom selu.

„Nim doode svake godine deca iz Austrije i Nima ke, ali samo za dva-tri dana, koliko traju poklade. Svaku godinu se skupimo najmalko 20-30 osobe, kako mogu da do u i ta deca što rade po svetu. Jeni od nji su došli samo za nidelju. Su došli u nidelju poranini i su pošli natrag nave er. Ovo je kod nas kakon što je kirvaj za selo po važnosti. To je veselje što ga jedva do ekamo. Vidim da i mladi idu s nami i nadam se de tradicija ide dalje. Kod nas narod više nema maru, ovce, kakon što je imal nekiput, tako e niti kožuci se ne ine više. Mi smo kupili naši kožuci iz nekog sela blizu Herkulana. Kožuci obli emo samo poranini. Jesu godine kad i defke bi tele da obli u kožuci i ondak ji uzmu od nas. Ali samo otplani. Mi, tad, probamo da se uprimenimo u nešto drugo, po lagano za nošenje: u roklja, u staru nošnju karaševsku što je bila nekiput. Nekiput su žene oblekle kožuci i išle s nami i poranini, ali u tražnjim godinama ne više. Dobro je e barem otplani se maskiraju.“

Mario Bunea iz Ravnika kaže da, za vrijeme poklada, po selu haraju kostimirane grupe dje aka do 15 godina, ali i jedna grupa odraslih.

„Ovu godinu smo neki osam diteta. Prošlu godinu su bile po više grupe od ovi mali, tako e u našoj grupi smo bili po malko, ali sad smo se ujedinili. Koj la da do e s nami skuplja kužuvi od ujke, od stri e, a jesu i koji imaju njini kožuci i dzvonci. Mala grupa ini sve što ini i velika grupa: idemo od doma do doma, negdi stanemo da pojemo neku skuvardu i da popijemo neki suk. Smo po eli da idemo po selu od nidelje poranini. Tad idemo u centar, kad idu lu e na mašu, i posi do emo pak natrag kad izleznu. U tornik smo se skupili svi, grupa mala i velika i smo pošli tako, zajedno, od doma do doma.“

Patrick Miloš iz Ravnika, sadašnji lan grupe odraslih, rado se sje a vremena kada se maskirao i kostimirao zajedno sa svojim prijateljima, pripadnici tadašnje grupe malih.

„Mi od malo sve se skupljamo, ot onda kad sam bil ja malo dete, kad sam bil grupa mala, i, evo, sad sam stigal i ja grupa velika. Sad, u tornik, smo se skupili s ovemi malimi i smo išli kod svakoga doma. Jeli skuvarde, tiganjci...tako se ini. Idemo putam, stavljamo mašine, dobivamo novci. Taka je tradicija kod nas. Žene izode na obluci, i kad ni vide, ni stavljaju i nim davaju novci. Kod nas i u Vodniku što ješte idemo ovako u kužuci i dzvoncima. U drugim selima ne baš se drži ovako tradicija, samo tu, kod nas. Idemo s abaljkom kod svakoga doma. Ona ima jenu aljinu i marame na njoj, a iznutra ima jenu vrfcu s kojom toka i, kao, prosi novci. Ali samo banje prima: 50 bana, 10 bana, 5 bana... Leje dobiva u ruku, odozdola. Mlogi od nas smo si kupili novi kužuci iz Sibiua i Albe, e

kod nas nesu više da ji napravlaju. Ja sam si kupil mojega sad tri godine za 550 leja. Sad, sigurno, je po više od 700 leja. Ova tradicija la da ide jako daleko e vidim ovi mali kako im drago, kako se skupe i idu u kužuci od doma do doma. Jako je lepo!“

Darco Gherga pomalo je razo aran što Lupa anje nisu toliko dobro organizirani kao u Ravniku ili Vodniku, ali raduje ga što pokladna tradicija u Lupaku svake godine nalazi snagu privu i mladi e u njezine arobne mreže.

„Mi inimo po moderno, ovde kod nas. Imamo fotbal, svadbe i mrtavca...ali imamo i kužuci, nego ne tako mlogo kakon u drugi seli. Se skupimo svaku godinu negdi okol 12 deca, u nidelju i u tornik. U tornik, mi koji smo po mali, nesmo više tako mlogo e idemo i u škulu. Idemo od doma do doma, ako je porta otvorena zna i e lovik la da te primne. Nim dadu za jelo i neki suk za pi e. Izode lu e i na obluci i nim davaju novci. Ovde mošulje nikad nesu bili agresivni ali ja sam se jako plašil od nji kad sam bil mal, e su imali mlogo kožuci u ono vreme. e to je obi aj kod nas, kužuci, iako mi inimo sejdan i druge teme.”

Iasmina Radici iz Lupaka zaposlena je u Austriji te zadnje je godine promašila pokladnu manifestaciju u rodnome selu. Ove godine, me utim, posre ilo joj se sa parom slobodnih dana uo i poklada, a tu je priliku odmah iskoristila kostimiraju i se i maskiraju i se u skladu s doga ajem.
„Iz svog srca sam se radovala e sam mogla da se maskiram i da nosim tradiciju dalje. Svet nam otvara portu, nim dava skuvarde, suk i kafu, ali i novci. Ali kod nas nesu važni novci, mi bi samo teli tradicija da opstane. Mislim da ovi dzvonci što mi nosimo i maske la da otere zli duhove iz našega sela. Zato je dobra ova tradicija. Mi bi si želeli da budemo što po više ovi koji se maskiramo, ali, na žalost, smo sve po malko svake godine.”

Tko zna, vrijeme e, na kraju krajeva, odlu iti ho e li nas biti dovoljno da možemo ovu drevnu tradiciju gurati dalje u ovim našim mjestima. Bitno je da se ona našim ljudima veoma dopada i da se trude da je ne izgube.

U pomo održavanju ove lijepe tradicije dolazi svake godine i Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj. Ove godine u Ravniku, Vodniku i Nermi u, ZHR je za pokladni utorak organiziralo javnu degustaciju paprikaša, našeg najomiljenijog karaševsko jela, za sve maškare ali i sve ostale mještane iz tih sela.

Daniel Lucacela